

Recht doen aan verschillen

In de vorige Rjentree schreef Franz van Dijk over de beëindiging van het bevroezingsmodel. Nieuwe personeelsleden bij een schoolbestuur vallen met ingang van 1 januari 2009 weer onder de verplichte aansluiting. Dit betekent dat langzaam maar zeker meer personeel onder de verplichte verzekering komt te vallen. Nieuwe personeelsleden kunnen niet langer vrijwillig verzekerd worden bij het Vervangingsfonds of bij een andere verzekeraar. Evenmin kunnen schoolbesturen voor vervanging van dat personeel eigen risicodragers zijn. Inmiddels is ook door de staatssecretaris van OCW besloten dat de pilot, waarbij 20% van de schoolbesturen per 1 augustus 2009 niet langer verplicht bij het Vervangingsfonds verzekerd zouden zijn, geen doorgang vindt.

Beide besluiten zijn niet door elk schoolbestuur in dank aanvaard. Velen zijn teleurgesteld omdat zij ervaren dat een ontwikkeling tot staan is gebracht, waarin scholen meer vrijheid wordt gegund op het terrein van vervanging van ziek of anderszins afwezig personeel.

Is die teleurstelling terecht? Blijft het huidige systeem van het Vervangingsfonds voorlopig onveranderd in stand? Een stelsel dat wordt gekenmerkt door een uniform aanbod aan alle scholen en schoolbesturen ongeacht grootte, dat wil zeggen ongeacht het aantal van het bestuur uitgaande scholen. In de komende maanden zal in het Bestuur van het fonds worden gediscussieerd over de vraag of dat systeem nog wel passend is voor het primair onderwijs. In het primair onderwijs is immers sprake van een forse differentiatie: (zeer) grote schoolbesturen enerzijds, een groot aantal besturen met één school anderzijds en alle varianten daar tussenin. Het huidige vervangingsstelsel is tot stand gekomen in een tijd, waarin bestuurlijke schaalvergroting nog in de kinderschoenen stond. Inmiddels heeft de vergroting van de bestuurlijke schaal zijn grenzen zo langzamerhand wel bereikt. Sterker nog, die schaalvergroting wordt steeds meer kritisch bejegend. Eénpitters behoren gelukkig niet meer tot een soort dat zo snel mogelijk moet worden opgedoekt.

Een ontwerp van een nieuw stelsel voor vergoeding van vervangingskosten moet naar mijn mening meer recht doen aan de verscheidenheid van schoolbesturen. Door de ambities van grote schoolbesturen moeten kleine besturen niet in het gedrang komen. Anderzijds mag de kwetsbaarheid van kleine besturen in het primair onderwijs er niet toe leiden dat grote schoolbesturen in hun wens naar meer eigen verantwoordelijkheid belemmerd worden. Dat impliceert naar mijn mening dat het huidige uniforme aanbod van het Vervangingsfonds zou moeten worden gewijzigd in een aanbod waarin meer 'maatwerk' mogelijk is. Grote besturen krijgen een ander aanbod vanuit het fonds dan kleine besturen. Bijvoorbeeld een hoge of lage premie bij een kleiner of groter eigen risico.

Daarbij komt ook een discussie over de mate van 'solidariteit' tussen groot en klein. En een discussie over de positie van onderwijspersoneel bij besturen die een eigen 'vervangingsbeleid' voorstaan. Tevens is de vraag aan de orde of en hoe zo'n nieuw stelsel met voortvarendheid kan worden ingevoerd. Werkgevers en werknemers staan dus voor principiële keuzes. Ik houd mij aanbevolen voor suggesties vanuit de scholen zelf. ■

Niek Dekker

